

természetesen nem válhatik senkinek sem a javára, sem pedig dicsőségét nem szolgálja.

Befejezésül idézzük meg az édesapai szívnek fájdalmát és tudatosodjon bennünk: a jó Istennek, egyházunknak és népünknek is így fáj, ha mi, az ők gyermekei visszautasítjuk, vagy megrekedünk az ígéretések szintjén. Nekünk úgy kell élnünk, úgy kell cselekednünk, hogy beteljesedést nyerjen minden napjainkban az ajkunkon felcsendülő régi unitárius zsoltár: Virágozzék szent vallásunk/ Testi-lelki szabadságunk/ Nekünk drága kis egyházunk/, most és mindörökké. Ámen.

Nagy Endre

KÖSZIKLÁRA ÉPÍTENI

Mt 7,24-27

A felolvasott bibliai versekben Jézus a mindennapi életből vett példa segítségével tárja eléink az egyik legalapvetőbb életigazságot: minden, ami nem épül biztos alapra, előbb-utóbb elpusztul, megsemmisül. Csak az maradhat meg, csak annak a munkának, igyekezetnek lehet tartós, igazi eredménye, aminek biztos alapot, szilárd fundamentumot vetünk. Semmi sem ábrázolhatná hívebben ezt az igazságot, mint a házépítés példája. Minden házépítés az alapkő letételével, a fundamentum elkészítésével kezdődik. Hogy mit jelent ez, mi függ ettől? Erre a jézusi tanítás világos feleletet ad: minden. A ház, amit építünk, csak akkor lesz tartós, csak akkor állja ki a próbákat, ha kősziklára, vagyis erős alapra épül.

Világos tehát: bármihez kezdünk hozzá, első a megalapozás. A növénytermesztés a talaj előkészítésével, megművelésével kezdődik. Ez az alapja. Megműveletlen földbe hiába vetnénk bele a drága kenyérmagot, mert csak gyomot és gazt teremne. Az asztalos, amikor hozzáfog a bútor elkészítéséhez, először kiválasztja a legmegfelelőbb anyagot, majd kiszárítja tökéletesen szárazra. Miért teszi ezt? Mert ez az alap. Ha ez elmaradna, hiába végezné a többi munkát a legnagyobb pontossággal; bútora csak félresikerült tákolmány lenne.

Az alap meghatározó, döntő szerepét igazolja maga az élet és a történelem is, egyéni, közösségi, társadalmi és kulturális vonatkozásban egyaránt. Ezért van, hogy nemcsak összeomlott házról beszélhetünk, hanem alkalomadtán beszélünk összeomlott, tönkrement emberi életekről is.

A történelemben olvasunk hatalmas, erős népekről, akiktől valamikor nemzetek rettegetek, de idővel eltűntek, megsemmisültek; földrészekre kiterjedő világbirodalmakról, ezek is összeomlottak, semmivé váltak; erőszakra, elnyomásra épülő diktatorikus rendszerekről — magunk is éltünk át hasonlót —, de mikor megérték a pusztulásra, mint kártyavárat söpörték el őket a forradalmak. Tudunk szervezetekről, intézményekről, ígéretesnek induló kezdeményezésekről, sőt vallásos közösségekről is, melyek végül mégis megsemmisültek, mielőtt még céljukat elérhették volna. Megannyi homokra épült ház. Pusztulásuk szükségszerű volt, az idő rostáján kihulltak, mert gyenge alapra épültek, még ha olykor külsőleg erősnek tűntek is.

És most tegyük fel a kérdést: vajon mi lehet az életben az a sziklaerős alap, amire biztonsággal lehet jövődőt építeni? Jézus tanítása szerint nem más, mint az ő evangéliumának értékvilágához igazodó, cselekvő élet. Az idő, a történelem bebizonyította az állítás igazát. A jézusi eszme kiállta az évszázadok próbáját, túlélte az üldöztetést, a veszedelmeket, és ma is élő valóságként van jelen a világban.

Unitárius Egyházunk 425 éves múltja is világos bizonyosság az eddig elmondottak igazsága mellett. Történelme során sokszor élt át nehéz időket; sokszor állott

ellenségei gyűrűjében; sokszor sújtottak le rá a megsemmisítés szándékával. Sorsa mindvégig a kisebbségi sors volt a nála erősebbek között, hitbeli és nemzetiségi vonatkozásban egyaránt. Mégis megmaradt és ma is szolgáló közössége Istenország ügyének. Vajon minek köszönhető ez? Bizonyára nem holmi csodának, hanem annak az erős alapnak, szilárd fundamentumnak, amit alapítója és első püspöke, Dávid Ferenc a Bibliában, a jézusi evangélium eredeti tiszta forrásában talált meg; amiről ő maga így ír: „Nekünk, igaz keresztényeknek csak egy Istenünk van, a mindenható Atya, akitől mindenek vannak. Igaz és szilárd alap ez, mely a próféták és apostolok írásából... való, melyet soha senki meg nem hamisíthat, sem fel nem bonthat...” — Tegyük hozzá: meg nem ingathat, mert Istenre és ügyének igazságára támaszkodik. Ez volt hát az az „igaz és szilárd alap”, amelyre Dávid Ferenczel építettek egyházunk órállói, bátor lelkű püspökei és jótevői, munkájukkal, áldozatukkal, alapítványaikkal, cselekvő, szolgáló életükkel kövekként épülve be anyaszentegyházunk alapjába. Hadd idézzük közülük Berde Mózes emlékét, halálának 100. évfordulóján. 1888. szeptember 10-én kelt végrendeletében egész vagyonát az Unitárius Egyházra hagyta. „Kora fiatalságomtól szívem egy érzést, agyam egy gondolatot táplált — írja végrendeletében —: felsegíteni szegény vallásközösségemet, könnyíteni az utat tanuló fiatalságának a tudományok megszerzésére, és segíelyezni elaggott szolgálait és tanárait”. Berde áldozata nem volt hiábavaló. Nevét őrző „cipő” alapítványa sok szegény sorsú unitárius ifjút segített hozzá a tanuláshoz, hogy majd egyházunk, népünk számára értékes emberré váljon.

Alapvető őseink példája komoly figyelmeztetéssel üzen ma nekünk, akik a jelenben, a mában kaptuk a küldetést. Mert a mi feladatunk sem kevesebb, mint a jelenben lerakni a holnap, a jövőndő fundamentumát. Különösen súlyos felelősséget jelent ez a feladat a jelen történelmi helyzetében.

Az utóbbi években végbement és még ma is folyó politikai-gazdasági változások zűrzavara sok új, ismeretlen, előre nem látott kérdést állított elénk. És úgy tűnik, hogy a filmként pergő események sodrában, — mely nemcsak a jót, hanem egy rakás csalódást és kiábrándulást is hozott, — elbizonytalanodtunk. Azt hittük, hogy nagyon egyszerű lesz minden, és most mégis úgy tetszik, mintha egyensúlyunkat veszítettük volna; mintha nem tudnánk eldönteni, hogy mit tegyünk, merre induljunk; mintha közülünk senki sem tudná pontosan, mi a dolga, mi a feladata. Ehelyett egyre sokasodó panaszokat hallunk naponta: gazdasági leromlás, terjedő munkanélküliség, rohamos infláció, a jövő kilátástalansága. Mintha egyenesen rólunk, jellemünkről írta volna Ady Endre: „Elvadult tájon gázolok:/ Ős buja földön dudva, muhar,/ Ezt a vad mezőt ismerem./ Ez a magyar Ugar//Lehajlok a szent humuszig./ E szűzi földön valami rág./ Hej, égignyúló giz-gazok,/ Hát nincsen itt virág?”

Őszintén szembenézve a valósággal, meg kell vallanunk, hogy mindez sok gondot, nehézséget hozott mind egyéni, mind közösségi életünkbe, sok egyházközösségben még a belső egyensúlyt, a gyülekezet és a lelkész viszonyát is megbontotta.

Sürgető, figyelmeztető kérdés tehát: mit kell tennünk, mire van jelen állapotunkban a legnagyobb szükségünk? És a választ a jézusi tanításban találom meg: szilárd, erős alapra, biztos fundamentumra. Ez pedig a jelenben és a jövőben sem lehet más, mint ami a múltban volt, amit elődeink vetettek: az egy igaz Istenünkbe vetett hitünk és ügyünk igazságának tudata. Textusunkul szolgáló tanítását Jézus e szavakkal vezeti be: „Aki... hallja... és cselekszi...” A hangsúly itt a második feltétel, a cselekvésen van. Világos és érthető ez az üzenet. Nem szorul bővebb magyarázatra. A múltban is azok vetettek erős fundamentumot népünk és egyházunk jövőjének, akik képesek voltak dolgozni és áldozni a cél érdekében. Ma is ez a feladatunk: munka és áldozat. Nem az a dolgunk, hogy furfangos okoskodással azon törjük a fejünket, hogy miként lehetne kevesebb áldozattal érni el a célt. Nem az a dolgunk, hogy gyanúsításokkal, rágalmozásokkal és egymásra való irigykedéssel

széthúzást és szakadást idézzünk elő. Nem az a dolgunk, hogy kárörömmel nézzük egymás nyomorúságát, Mert ha ezt tesszük, akkor nem erősítjük, hanem gyengítjük azt a fundamentumot, amelyen áll vagy bukik egyházunk, népünk, magyarságunk jövője. Mindazt, amit őseink áldott örökségként ránk hagytak, a munka és az áldozat teremtette meg. És ne higgyük egy pillanatig sem, hogy nekik könnyebb volt a dolguk, mint nekünk most. Templomok, iskolák mindenkor csak ennek árán épültek, maradtak fenn és újultak meg. Meg kell értenünk tehát: addig hiába várjuk gondjaink megoldását, hiába keressük a kiutat nyomasztó nehézségeink tömkelegében, amíg nem leszünk képesek vállalni a munkát és az áldozatot, a jézusi tanítás szellemében.

Hangozzék mindannyiunk felé, akikre Isten a jelen gondját bízta, egy szent életparancs: a háznak pedig állani kell! Állani kell akkor is, ha árvíz zúdul reá! Akkor is, ha viharok tépázzák! Akkor is, ha megrendül a föld! Teljesedjen be rajta a jézusi hasonlat megállapítása: „...nem omlott össze, mert kösziklára volt alapozva”. Ámen.

Pálfi Dénes

ISTENORSZÁGA BENNÜNK VAN !

Lk 17,21

1988. december 4-én, a Székelykeresztúron tartott Zsinati Főtanács alkalmával Főtisztelendő dr. Kovács Lajos püspök úr bibliai szavak kíséretében adta át nekem a felavatásomról szóló bizonyítványt: „Az Isten országa ti bennetek van”.

Ezek a szavak azóta is ott visszhangoznak lelkemben, s erőt jelentenek Jézus evangéliumán alapuló unitárius keresztény vallásunk igazságainak, hitelveinek tanítására és hirdetésére, hogy az a gondjaimra bízott lelkek üdvére, anyaszentegyházunk épülésére, Istenországa terjesztésére, az igazság, szeretet és béke előmozdítására szolgáljon.

Mindezek közül a legfontosabb — szerintem — Istenországa terjesztése, mert annak terjedése magában foglalja minden igaznak, jónak és szépnek a terjedését, az ember nemesedését, istengyermekké formálódását, anyaszentegyházunk épülését. Ezért tanította Jézus is: „Keressétek először Istennek országát és az ő igazságát és ezek — minden egyebek — megadatnak néktek.” Ebből következik, hogy Istenországa megvan, létezik, csak meg kell keresni és terjeszteni kell azt. De hogyan és hol keressük, hol található meg az? Jézus így válaszol e kérdésre a felolvasott bibliai versben: „...az Istenországa ti bennetek van”.

Nagyon szép ez így megfogalmazva, de bizonyítani kell, bizonyosságot is kell tenni arról, hogy ez így van, így igaz!

A Názáreti Jézus az életével igazolta szavait. Mindenkor Isten akaratát cselekedve bontakoztatta ki lelkéből illatos virágként Istenországát, a szeretet, jószág és emberség cselekedeteiben, az evangélium szóban és tettekben való hirdetésével, s aki Isten parancsolatai szerint törekedett élni, azt meggyőződéssel bátorította: „Nem messze vagy az Istenországtól.” (Mk 12,34). Vagyis igaz, erkölcsös életed folytán, a benned levő Istenországa rövid időn belül látható lesz.

Pál apostol korintusi gyülekezetéhez intézett levelében ezeket írja: „Nem beszédben áll az Istenországa, hanem erőben.” (1Kor 4,20). Ez a kijelentés is Jézus állítását támasztja alá. Benne nem az izmok munkájaként megnyilvánuló fizikai erőről beszél az apostol, hanem lelki erőről, a lélek, a benső megnyilatkozásáról,